

ТƏЗƏЧƏ фəалијат-тə башлајан АПИ-нин 3 фəкултəсин-дən бири тарих вə эдəбијат фəкул-тəси ачланырды.

Оун тəшкилиндə Азэр-бajчанын кəркəмли шəх-сijэтлэриндэн шair Аб-дулла Шайгн, јазычы Əбдуррəһимбaj Нəгвəр-дijевни, бəсгəкяр Усєјир Нəчyбajовун вə Руснјадан дəвəт олунмуш бир сыра алимлəрин хуєси ролу олмушду.

Кəркəмли эдиб А. Шайгн о заман институт-да тəшкил олунмуш «Нумунə мəктəби»нə рəйбəр-лик етмишди. Нəмин мəктəб «Шайгн мəктəби» ады илэ дə танынырды. «Нумунə мəктəби» бир нєв институт тələбэлəринин лабораториясы иди. Тələбэлэр нəмин мəктəбдə тəчрyбə мəшғалəлəri кечир вə сынаг дəрслəri апарыдылар.

Тарих вə эдəбијат фəкултəсинин јуксək ихта-сасы мyаллим кадрлары илэ тəмин едилмєсиндə Москва, Ленинград али мəктəблəринин вə елми идарлəринин јахынлаан кəмəји олмушду. 1924-чy илэ институту Москва вə Ленинграддан бир сыра кəркəмли алимлэр дəвəт едилмиш, буныларын бир гисми институт-да даими ишлэмəјэ баш-ламышдыр. Бəзилəri дə

дн'аналар фəкултəси

вахташыры мyэјјэн кур-лар yзрə мyназирлэр охумаг yчyн кəлимшидр. Тарих вə эдəбијат фəкултəсиндə чалышан бєл-лэ алимлэрнə академик В. В. Бартолау, Н. Ј. Марры, И. И. Мешшани-нову, профессор Н. И. Ашмарини, П. К. Жуєни вə башгаларыны кестэр-мək олар.

Рус дилиндə кечилэн бəзи мyназирлəрин мəт-ни ача дилинэ тəрчyмэ едиллэр. Китабчалар шəклиндə тələбэлэрэ чат-дырылтырды. Бунылардан башга, фəкултəсини мyэл-лимлəri республикада мyвафиг гəзет вə мəчмy-алəрдə марагы елми, нэ-зəri вə тəнгиди мəғалə-лэрэ чыгыш едилдилэр кi, буныларын да тələбэ-лəрини мyталлєси yчyн бəјyк əһмijјəти олурду.

Бєлэ алим вə мyаллим-лəрдən А. Шайгн, Ə. Нəгвəрдijев, Б. Чобанзадэ, Н. Зєйналы, Y. Нəчyбajов вə башгаларыны кестэр-мək олар. Оныларын 1920—30-чy иллəрдə дил-эдəбијат, фолклор, тарих, этнография вə баш-га елм бəлларинə дajр

чохлу елми-тəдгигат ха-рактерли мəғалəлəri дajр едилмишди. Нəмин эсэр-лэр институтда тəдрис едилэн фəиллэрэ вə про-грам тələбэлəринə yђуи олдуларындан тələбэ-лэр нəмин материаллар-дан истифадэ едилдилэр.

Тарих вə эдəбијат фəкултəсинин биринчи бу-рахылышы 1924-чy илэ олмушду. Дajл вə эдə-бијат ихтисасы yзрə ин-ституту 1924-чy илэ 5 нəфэр, 1925-чи илэ 7 нəфэр, 1926-чы илэ 17 нəфэр вə 1927-чи илэ 18 нəфэр гуртармышдыр.

Нəзырда филологија ачланы фəкултəмиз 1931-чи илден сонра мyстəгил дил-эдəбијат фəкултəси-нə чеврилиб ичкишаф ет-мишди. Нəмин вахтада бəри бу фəкултэ 7.000-дajн чох јуксək ихтисас-лы дил вə эдəбијат мy-эллими нəзырламышдыр.

Инди бу фəкултэдə тəһсил алын тələбэлəрин сажы 1.200-дajн чохду. Фəкултəмизан мəзyн-ларындын бир чоху рəй-бəр маариф ишчиси, ма-ариф шəбэ мyдирл, ин-спектор, мəктəб директо-

ру, тəдрис ниссə мyдирл вə мyаллим ишлajир. Ма-ариф саһсиндэ фəалиј-тə кестэрэнлəрдən бир гисми эмəkлар мyаллим адына лajиг кəрyлмyш-ду. 1940-чы илэ ин-ституту битирмиш Зэрб-дajн Сəмədова Соснијет Əмəји Гəнроманы ады верилмишди. Бизим мə-зунлардан гардаш Ермє-нистан вə Курчyстан республикаларынын мəкт-тəблəриндэ Азэрбajчан дили вə эдəбијаты фəил-лəриндэн дajр дєјyн мy-эллимлэр дə чохду.

Филологија фəкултə-сини битирyн филолог кадрларыни бир ниссəsi али мəктəблəрдə вə ел-ми-тəдгигат институтла-рында чалышыр. Онылар-дан 4 нəфэр—Ф. Гасым-задэ, Н. Арислы, Ə. Дə-мирчизадэ, М. Ч. Чəфə-ров республика Елмлэр Академиясынын нəгиги вə мyхбир yзyв сенил-мишлэр. 20 нəфэр фи-лологија, педагожи вə психологија елмлəri док-тору алимлик дэрэчəsi алмышдыр. 100 нəфəрдən чох елмлэр номизэди јет-тишмишди.

Азэрбajчан совет фи-лологијасынын ичкиша-фында филологија фəкултəсинин хуєси ролу вардыр. Бурода дилчили-јин вə эдəбијатшyнас-лыгын бир сыра актуал проблемлəринə дajр 100-дajн чох китаб вə 1.500-дajн артыг елми-нэзəri вə елми-методик мəғ-алə јазылмышдыр. Нəмин эсэрлэр мyасир филоло-гија елминин бир чох тэзyри проблемлəринин нəлиндэ хуєси əһмij-јет кəсб едир.

Фəкултəнин мyаллим нєјэти тəдрис ишлəрини елми тəдгигатла узлаш-дырыр. Азэрбajчан дил-чилији кафедрасынын yзвлəri мyасир совет дилчилијини марапанды-ран бəзи эсаслы про-блемлэр yзэриндэ тəдгиг-ат апарырлар. Бурода дилчијини гурдулушу, сема-нтикасы, ичкишаф та-рихи кими мyнум мєс-алəлэрэ дajр эсэрлэр ја-радылмагдыр. Эдə-бијатчыларымыз эдəби тəнгидини вə эдəбијат-шyнаслыгын башлыча проблемлəri yзэ-риндэ тəдгигат апары-

лар. Методикт алимлə-римиз нєв методжанын мyасир нэзəri мєсалəлə-ри илэ мəшғулдулар.

Фəкултəнин мəзyнла-рындан бир чоху шair вə јазычы кими шəйрэт тапмышдыр вə онылар эсэрлəri севилэ-севилэ охунур. Бєллəриндэн М. Мyшфиги, Сабит Рəһмани, Əјјyб Аббасову, Əбyлнəсəн Əлəkбəрзадэ-ни, Мəммəd Рəһими, Əһмəd Чəмили, Мирварид Дилбазини, Исмэјыл Шыхлыны, Гылиман Мyсajевни вə башгаларыны кестэрмək олар.

Фəкултəнин мyаллим-лəri али мəктəблэр yчyн програм тэртиб етмək, дajрстик вə дajр вєсан-ти јаратмагда да чох иш кəрмушлэр. Академик Ф. Гасымзайдин «XIX эср Азэрбajчан эдəбијаты тарихи», академиянын мyхбир yзyв Ə. Дəмар-чизайдини «Азэрбajчан дилинин yслубияты», «Мyасир Азэрбajчан дили», профессор А. Абду-лајевни «Азэрбajчан дилинин тəдрис тарихиндэн», профессор А. Гур-бановун «Мyасир Азэр-

бajчан эдəбијат тарихи», доцент А. Гусејновун «Азэр-бajчан диалектологија-сы», доцент И. Шыхлы, М. Таһирли вə доцент М. Нəјатзадэнин «XVIII эср тарихи эдəбијат тарихи», доцент И. Бабајев вə доцент И. Фəйдилjевни «Азэрбajчан шифади халт эдəбијаты» китаб-лары мyвафиг али мəктəб тələбэлəринин чох истифадэ етдиклəri эсэр-лəрди.

Филологија фəкултə-синин мyаллимлəri өз эсас ишлəri илэ јанашы, орта мəктəблэр yчyн вə-сайт нəзырланмасында фəал иштирак едиллэр.

Филологија фəкултə-синин профессор-мyаллим нєјэти Сов.ИКП XXIV гурудлajынын гəрарла-рындан чох мyнум нəти-чэлэр чыхарараг кечэн тəдрис илнлэ вə слэмэ дə бу тəдрис ялиндэ кəчн нəслин тəлим-тəр-бијəsi ишнə дага артыг эмək сəрф етмиш вə едир.

Биз тələбэлəрдə фило-логија олан сенимэ нəвєс вə марагы артыр-маг yчyн нэлэ чох иш кəрмэлијик.

Афат ГУРБАНОВ,
В. И. Ленин адына АПИ-нин филологија фəкултəсинин декан-ны, филологија елм-лəri доктору, про-фессор.

Т
а
н
н
с
д
т
л
м
н
н
д
б
л
б
с
с
к
ј
ј
т
г
м
а
л
т
д
л
х
с
м
н
н
з
у
М